

STÁT N Í D I V A D L O V O S T R A V Ě

ALOIS JIRÁSEK

JAN ROHÁČ

Premiéra 9. května 1953 v divadle Zdenka Nejedlého

ALOIS JIRÁSEK:

JAN ROHÁČ

Historická hra o 5 dějstvích.

Aleš Vřeštovský, z Riesenburku, správce království českého	František Benoni
Hynce Ptáček z Pirkštejna	Jiří Holý, laureát státní ceny
Jan Velvar, konšel Starého města Pražského .	Miloslav Doležel
Kněz Prokop Holý, správce polní obce Táboorské	Vilém Pfeiffer Karel Lupínek
Jan Čapek ze Sán, hejtman polní obce Siročti	Jan Matýsek Miroslav Olejník
Jan Roháč z Dubé, hejtman Táboorský . . .	Miloslav Holub
Širnoček	Vladimír Seeman
Hrdinka } Bába } bratří Táborští	Jaroslav Šára Jiří Adamíra
Anna, Velvarova dcera	Božena Böhmová
Sigmund, císař římský, král uherský	Jiří Roll
Albrecht, vévoda rakouský	František Musálek *
Brunorio de la Scala, vévoda veronský . . .	Jiří Duras
Kašpar, hrabě Šlik, kancléř císařův	Miloš Pavlín
Arnošt z Vlašimě, dvorský maršálek císařův .	Vladislav Dražďák
Oldřich, hrabě Cílský	Zdeněk Kulháněk *
Hrabě ze Schaumberka	Emil Andrášek *
Jan z Lichtenštejna	Josef Randa
Filibert, biskup z Coutances	František Havlas *
Martin Berruer, děkan Turonský	Jindřich Dubas *
Tomáš Haselbach, vídeňský kanovník	Basilej- ského } Ladislav Stankovič *
Jan Palomar, arcijahen Barcelonský	Bronislav Křanovský
Olomoucký biskup	Bohumil Točil *
Diviš Bořek z Miletínka	Jiří Zvěřina
Menhart z Hradce	Zdeněk Šodek *
M. Jan Rokycana, volený arcibiskup	František Kurečka *
Martin Lupáč } Václav z Mýta } volení podbiskupi	Vladimír Kohut * Rudolf Balla *

M. Jan z Příbrami	Radim Koval
Městský písař jihlavský	Ilja Prachař, laureát státní ceny
Chrudimský měšťan	Leo Psotka *
Císařovna Barbora	Dáša Veselá
Žebravý mnich	Jiří Myron Osvald Albín
Kejklír	: Antonín Tázlar
Mastičkář	Miroslav Knoz
Bakalář	Jaroslav Nedvěd
Matrona ze S'eny	Táňa Hodanová
Lucetta	: Jiřina Froňková
První	Milena Langrová
Druhá } krásná paní	Naděžda Letenská
Třetí	Anna Kratochvílová
Výšek Račinský, polský šlechtic	: Jaroslav Hlubek
Jan Prostředek, kněz tábořský	Emil Andryšek *
Zelený, mistr puškař	Ladislav Zuzánek
Václav Hedvika } pražští měšťané	Zdeněk Šodek *
Jan Kněževeský }	Bohumil Točil *
Michal Ország, uherský pán	Leo Psotka *
Kapitán Kumánů	Jindřich Hečko *
Sluha císařův	Miloslav Kožušník

Zástupcové českých měst, čeští, moravští, rakouští, uherští pán, čeští kněží podobojí, mistři, kanovníci, římsí kněží, dvorní dámy, žoldnéři, bratři a sestry z posádky Sionské, trubači, pážata.

- I. jednání: Děj na úpatí Lipského vrchu odpoledne dne 30. května 1434.
- II. jednání: Děj v Praze v domě Velvarové počátkem července 1434.
- III. jednání: Děj v patricijském domě v Jihlavě dne 14. srpna 1436.
- IV. jednání: Děj na hradě Sioně koncem srpna 1437.
- V. jednání: Děj v Praze, začátkem září 1437.

Režie: Jiří Dalík, laureát státní ceny. — Scéna: Zdeněk Hybler.
Režijní spolupráce: Bron. Křanovský. — Kostýmy: J. a M. Stejskalovi.

* Členové operního sboru SDO.

Vy, miliony a miliony prostých občanů ve městech i na vesnicích, jste zachránili naši zemi před novými Lipany a tím i před novou Bílou horou. Novodobá panská jednota byla rozdrčena a k rozhodnému slovu přijdou nyní ve všech otázkách národních a státních potomci skutečných táboritů, následovníci Mistra Jana Husi, Jana Žižky z Trocnova, Prokopa Holého a Roháče z Dubé.
Klement Gottwald 10. března 1948.

Alois Jirásek nebyl první, kdo uvedl postavu Jana Roháče z Dubé do naší literatury. Pomíneme-li nejstarší práci, latinskou píseň neznámého veršovce — katolíka, musíme si povšimnout ostatních literárních děl, jež všechna vznikla během jednoho století. R. 1834 uveřejňuje mladý J. K. Tyl novelu »Svatba na Sioně«, poplatnou literární romanticko-rytířské módě své doby. Když potom Fr. Palacký ve svých »Dějínách národu českého« vytvořil nové pojetí husitského hnutí, objevují se práce, které i když jsou ještě v mnohém zatíženy historicky nepodloženými ději, přece chápou hrdinský boj Roháčův v jeho pravém významu. Vlasteneckou tendencí jsou naplněny povídky »Poslední dnové Sionu« od Josefa Venceslava Jelínka i »Jan Roháč z Dubé« od V. Lipovského. Z básníků inspiroval se postavou Jana Roháče J. Vocel, J. V. Frič, Otakar Červinka, Fr. Chalupa i Svatopluk Čech. O dramatické ztvárnění této látky se s poměrným zdarem pokusil v sedmdesátých letech minulého století Miroslav Krajiník svou hrou »Jan Roháč z Dubé«. Žádný z těchto autorů však nezvládl thema plně umělecky, ani historicky a politicky nepochopil velikost husitského hnutí a tragický dosah jeho porážky, tak jak to učinil Alois Jirásek.

Husitství a jeho historie zaujímá v díle Al. Jirásky mimořádně významné místo. Jirásek, který navázal vědomě na l'dovou tradici a na výklad husitství Fr. Palackého, postihl v husitském revolučním hnutí »nejznamenitější zjev českých dějin, největší vypětí národní síly, i nejzářnější příklad, jež nám české dějiny poskytují« (Zd. Nejedlý). Jirásek je také první, kdo pochopil sociální a národní kořeny tohoto hnutí, požímaného vždy jako revoluce čistě náboženská. Jirásek je první i v tom, že odhalil velikost husitství v jednotné vůli celého národa, spojeného jednotnou myšlenkou, v tom, že postřehl, že tvůrcem dějin této epochy není jednotlivec, ale lid, nejprogresivnější vrstvy národa.

Jirásek ve svých románech, povídkách i jevištních dílech zachytil vlastně celou h'storii husitského hnutí. »Jan Roháč«, poslední část jeho dramatické trilogie, je zároveň posledním literárním dílem Jiráskovým.

V něm je zachycen obraz rozkladu husitského hnutí, v období, kdy církevními statky nasycená šlechta a po obchodním podnikání toužící měšťanstvo ochotně zaprodávají tábořská vojska, odhodlaná bojovat za revoluční ideje až do úplného vítězství a přesvědčená, že »lépe jest zemřít, než opustit boží boj«.

Jirásek správně postihl třídní podstatu rozkolu ve straně podobojí, postihl i příčiny poklesu revolučního nadšení měšťanstva a šlechty. Dovedl však také vysoko vyzdvihnout veliký, hrdinský pathos těch, kteří do poslední kapky krve zůstali věrni odkazu Husovu. A v tom tkví největší klad Jiráskova dramatu o Janu Roháčovi, že i v obrazu této tragické chvíle českého národa, nalézá cestu vpřed k slavné budoucnosti, cestu k vítězství husitských ideálů. Lidové revoluční síly musely nezbytně podlehnout v nerovném zápase s feudálním systémem, opírajícím se o církev — a tragická bitva u Lipan r. 1434, v níž panská jednota rozdrtila Tábořská a Siroťčí vojska, byla jen dovršením mohutného třídního zápasu, jímž procházel český národ na úsvitu novověku. Ale ani tato porážka nemohla zničit víru ve veliký ideál sociální spravedlnosti, za nějž krvácel český lid na bojištích na Vítkově hoře, u Ústí, u Domažlic, u Tachova i v cizině. S hrstkou věrných, opevňuje se Jan Roháč na svém biblicky nazvaném hradě Sioně, aby odtamtud vedl boj proti Zikmundovi, úhlavnímu nepříteli české víry i jazyka, boj proti panskému řádu »se starým utištěním«. Zrazení, obklíčení, bez možnosti spojení s posledními ohnisky revoluce na Slovensku, setrvávají obránci Sionu ve svém boji, protože jsou si vědomi toho, že i když padnou, pravda, za kterou bojovali, nebude nikdy poražena, protože její plamen doutná v srdci lidu a jednou se znovu rozhoří v požár, který již nikdo nehasí.

Vracíme-li se dnes k nejslavnější a největší epoše našich národních dějin — k husitství — činíme tak proto, abychom v ní hledali posílu, povzbuzení i poučení pro náš dnešní boj. A proto se také vracíme k událostem, vztahujícím se k lipanské bitvě, k Janu Roháčovi a k těm, kteří spolu s ním vykrváceli za »boží pravdu« a jako odkaz zanechali nám nesmířitelný boj se všemi nepřáteli lidu a národa, až do úplného jejich potření. Z tohoto úseku historie se učíme znát, jaké tragické následky nese s sebou třídní smír s pány, z něho učíme se chápat velikost hrdinství těch, kdo dovedou stát i v nejtěžších chvílích s lidem, věrni boji za sociální i mravní svobodu člověka.

Oskar Batěk.

VE ZNAMENÍ HUSITSKÝCH REVOLUČNÍCH TRADIC BUDUJEME SOCIALISMUS

JOSEF MACEK

Husitské revoluční hnutí je právě tím dějinným úsekem, kdy dosud neznámí, prostí pracující lidé, vystoupili do popředí a pokusili se strhnout do svých rukou vládu rodné země. V tom smyslu nutno rozumět slovům presidenta Klementa Gottwalda: »Jestliže se někdy náš národ znovu přiblížil k nejslavnější své husitské době, pak je to právě dnes«. Dnes je vláda skutečně v rukou lidu, toho lidu, jenž se v husitském revolučním hnutí pokusil setrást panství vykořisťovatelů a nejasně viděl cíl, který dnes naše lidově demokratická republika uskutečňuje.

Husitská vojska bojovala proti nejtemnějším silám reakce — proti církevní hierarchii, panstvu a patriciátu, kteří dusili svými vykořisťovatelskými privilegii široké masy pracujících. Měl-li být zabezpečen život našeho lidu, měla-li mu být otevřena cesta ke slunci, museli být nemilosrdně vyhlazeni příživníci a dravci, kteří pili krev z mozolů vykořisťovaných. A proti nim zdvihla husitská lidová vojska zbraně. — Jejich boj byl však slavně dovršen až naší dělnickou třídou, jež pod prapory slavné Komunistické strany Československa definitivně smetla do propadliště dějin všechny příživníky a vykořisťovatele a ze široka otevřela brány ke krásnému a radostnému životu. Teprve v naší lidově demokratické republice může dělník a rolník pracovat pro sebe, a nikoliv pro lačné kapsy a žoky vykořisťovatelů.

Naší lidově demokratické republice je však drahý husitský cíl, husitské požadavky spravedlivější a šťastnější společnosti. Husitští »boží bojovníci« se bili za kouzelnou vidinu šťastného a radostného života bez vykořisťovaných a bez vykořisťovatelů, za společnost rovných. Za uskutečnění těchto snů bojovaly masy husitského lidu doma i za hranicemi. Ač byly tyto ideály oděny do sebe nešťastnějších slov, přece v nich plápolá touha po »říši boží na zemi«, jako neutuchající plamen v temnu útisku a poroby. Žít v bratrském soužití všech, žít jako rovný s rovným, žít bez trýznění, útrap a zármutku, žít plným a radostným životem — to byla vysněná podoba »říše boží«, o jejíž výstavbu se husité pokusili. Dlouhá a bolestná, avšak i plná hrdinství byla cesta pracujících za tímto ideálem, nejen u nás, ale i na celém světě. Přes nečetná bojiště, přes kacířské hranice, přes barikády, vězením a vyhnanstvím šli po staletí bojovníci za práva pracujících, než světla Října ukázala první plody konečného vítězství. Teprve dělnická třída, zformovaná v bojový šik generálním učením Marxe, Engelse, Lenina a Stalina, mohla položit spolehlivé základy k tisíciletým snům pracujícího lidu. Socialismus přestal být snem a vzdálenou tužbou a stal se skutečností v Sovětském svazu. A z tohoto příkladu sovětského lidu se poučil i všecken náš lid, který po staletích proměnil husitský sen v krásnou a radostnou skutečnost. Komunistická strana Československa, poučena zkušenostmi VKS(b), dovedla nás tam, kam kdysi zalétly sny odvážných husitských bojovníků. Socialismus, vytvářený radostným pracovním úsilím všeho našeho lidu, je dovršením husitského boje za sociální osvobození.

Husité však nebojovali jen za uskutečnění sociálně spravedlivého řádu, nýbrž usilovali i o zabezpečení šťastného rozvoje naší vlasti. Proto tak usilovně bránili svou rodnou zemi, proto stanuli jako jeden muž proti cizáckým hordám křižáků, kteří chtěli naši vlast znova podrobit pod své jho. Lidová, revoluční husitská vojska dovedla ubránit svou vlast i před sebe silnějším nepřítelem, protože bránila vše krásné, co až dosud práce jejich předků vytvořila, protože vedla nadšenou vlasteneckou válku. My dnes bráníme svou rodnou zemi prací, jež mění naši republiku znovu v revoluční pevnost, o níž si lámou zuby všichni noví křižáci, žoldáci Wall Streetu a Vatikánu. Blaho a štěstí naší vlasti je pevně v rukou dědiců velkých husitských předků, v rukou našich pracujících.

Třebaže se husité vášnivě zastávali práv a svobod české země, dovedli vždy najít cestu k sousedním národům, a s lidem okolních zemí šli ruku v ruce proti společnému nepříteli: vykořisťovatelskému řádu. I v tom jdeme dnes ve stopách husitů. Naše žhavé vlastenectví je nerozlučně spojeno s proletářským internacionalismem. Husité ovšem probudili v okolních zemích jenom část bojovníků za ideály rovnosti a sociální spravedlnosti. Hlídací psi feudalismu, inkvisitoři, biřící, zabránili vytvoření jednotné revoluční husitské fronty. Dnes je však tato revoluční fronta míru a pokroku skutečností a obrovskou silou. Československý lid se hrdě hlásí do řady zemí budoujících socialismus, a právě proto, že má na mysli blaho a rozkvět rodné země, přimyká se k velikému Sovětskému svazu, zemím lidové demokracie a pracujícím celého světa, s nimiž kráčí k novým a ještě krásnějším vítězstvím.

Husité usilovali o to, aby plody umění a kultury byly přístupny všemu lidu. Je znám Husův usilovný boj o českou bibli, je známa jeho úzkostlivá péče o čistotu češtiny, jazyka, jímž mluvil prostý lid. Rozkvět češtiny v husitském revolučním hnutí ukazuje nejlépe, že kultura a umění byla husity šířena i mezi lidi, jímž bylo vzdělání dosud naprosto nepřístupné. Známá zpráva papeže Pia II., jenž osobně navštívil Tábor, o prostých ženách, které svým vzděláním daleko předčí italské biskupy, je skvělým vítězstvím této péče husitů o šíření vzdělání a kultury mezi lid. Naše lidově demokratická republika i v tomto úseku slavně dovršila husitské snahy. U nás není umění, kultura a vzdělání jen pro ty, kteří na to mají, nýbrž pro všechny náš lid. Naše republika otevřela školy a university všem pracujícím, a n'koliv jen hrstce vyvolených boháčů.

A na stráži všech těchto vymožeností lidově demokratického Československa stojí lidová armáda, jež navazuje na slavné tradice husitské armády. Husitská vojska zvítězila proto, že měla dokonalou revoluční kázeň a skvělou morálně politickou výchovu. Prostí členové husitských vojsk nebyli vydáni na pospas velitelům, nýbrž měli své zastání ve volených zástupcích, t. zv. obcích. Kazatelé, dílci neustále ve vojácích, seznamovali denně každého bojovníka s vytvořenými cíli boje. Proto se právem přihlásila naše lidová armáda k husitským »božím bojov-

»V tradici Tábora a národního obrození budujeme i náš lidový stát.«

Klement Gottwald 10. listopadu 1948.

Na protější stránce mapa »Ohlas husitství v zahraničí«. Vlnité linky zakončené šipkami, označují hlavní směry t. zv. Spanilých jízdy, na nichž se Husité snažili propagovat své ideály po celé střední Evropě. Šrafovaná políčka označují místa, která byla v přímém spojení s husitským hnutím.

— Mapa je převzata z knihy J. Macka »Husitské revoluční hnutí«.

nikům« jako k slavné bojové tradici našeho lidu. Škola Jana Žižky z Trocnova a husitský palcát na výložkách našeho důstojnického sboru jsou symbolem toho, že naše lidová armáda, jež je nerozlučně spjata s naším lidem a jež střeží a chrání staveniště socialismu, se stane po vzoru husitských vojsk neporazitelnou.

Naše lidově demokratická republika se přibližila k slavné husitské době tím, že jejím konečným cílem je šťastný a bohatý život širokých pracujících mas v mírovém soužití s lidem celého světa. Jenom zavili nepřátelé, pomlouvající husity, viděli v boji »božích bojovníků« válku pro válku a krvežíznivé ničení. Tyto pomluvy usvědčují celý průběh husitského revolučního hnutí ze lži. Husité nevedli války proto, že ve válkách nacházeli potěšení. Husitská vojska krvácela proto, že odstraňovala vykořisťovatele, bránila rodnou zemi, hájila sociální spravedlnost a mírové soužití všeho lidu. Mnohokrát to zdůraznili husitští mluvčí a nekrásněji to vyjádřila jásavá »Píseň o vítězství u Domažlic«:

A tehdy meč se změnil v pluh
a oštěp v srp, jak slíbil Bůh,
a zbraně se pak roztaví
ve zvony, jež nás pozdraví.

Národ již meče nezdvihne,
sousedá válkou nestihne,
neb krásou míru, soužití,
budou se všichni těšiti.

Jak blízce a důvěrně zní tón této husitské básně nám, kteří odhodlaně čelíme zběsilé válečné propagandě dědiců křížáků. Jak krásně zní tyto verše v souzvuku s mírovou písní našich strojů, jak přesvědčivě zaznívají tyto sloky do vítězného pochodu našeho lidu v obrovské frontě obránců míru, vedené Sovětským svazem, na cestě k socialismu.

Naše lidově demokratická republika, která uskutečňuje vše, o čem snili a zač bojovali husité, hlásí se s hrdostí k husitství — této slavné kapitole našich národních dějin. Proto označil prezident republiky Klement Gottwald miliony prostých občanů naší vlasti ve městech i na vesnici, budoucích socialistů, potomky táboritů, a proto bude každý další úspěch našeho budovatelského nadšení novým husitským vítězstvím.

(Z úvodní kapitoly knihy »Husitské revoluční hnutí«,
poctěné státní cenou).

Jan Zuzka 3

Palichu

1424

R
 aoz qsu bozi boynomer
 a zakona gofo

*Kde jest Jan Žižka na ty jezovce,
by jim připínal palcátem věnce?
Vstane zas, již jde hlas,
budou mít mniši nový kvas.
Již své peleše zase stavějí
na Jana Žižku zapominají;
jak je ten vyhnal ven,
vždyt je sám ďábel přines sem.*

Z české lidové písně »Vzhůru, Čechové,
vzhůru se strojte«, z počátku 17. století.

»Červené odznaky, červené kravaty — klikatým bleskem projela
vzpomínka na Komunu, na rudé prapory anarchistů! Po prvé jsem ji
viděl na lídech, tu temně rudou barvu světového sociálního hnutí;
zachvěl jsem se. Ku podivu — ku podivu! — tytéž barvy: červená
na temně rudé půdě, které vlály nad hlavami Husitů, bojovníků za
svobodu náboženskou, tytéž barvy vlají dnes nad hlavami bojovníků
za úplnou rovnost občanskou.«

Jan Neruda v ličení 1. máje 1890.

Jestliže se někdy náš národ znovu přiblížil k nejslavnější své hu-
sitské době, pak je to právě dnes. Klement Gottwald.

ROHÁČ NA SIONĚ

Prvé, nežli císař do Čech přijel, nějaký Jan Roháč, stavu ovšem rytířského a rodu poctivého, ale myslí zlé a nešlechtné, ustavěl sobě hrad v lesích na vrchu vysokém nedaleko Hory Kutné, a nazval jej horou Sion, pravě, že svým časem z místa tohoto pravda vyjde a národ český ve svobodu uvede. Když jiní páni a rytíři do Jihlavy jeli, ku přijetí do země císaře Sigmunda, on doma zůstav, okolním sousedům na škodu zájmy dělal, a z nabádání některých pánův se zdál býti pokoj škodlivý, užitečná válka, i o císaře se pokusil, stáda volův a vlna, kteráž mu z Uher hnána a vezena byla, zajímaje a přejímaje; cesty také činil nebezpečné, ano i dvořanům královským neodpustil. Císař proti němu s vojskem Hynce Ptačka poslal, aby zkontroloval jeho všetečnost. Obležen byl na svém hradě za čtyři měsíce a vší silou i mocí dobýván. Ale že zámek na vrchu hory postaven, a valem, příkopy a zdmi dostatečně ohrazen byl, nesnadno bylo jej přemoci a dobytí. A proč Ptaček nastavěl věži, kterězby pevnosti a zdi zámku převyšovaly, z nichžto rozkázal střelci do zámku; mnozí s obojí strany padali, ale více dobývajících, proti nimž řídko které vystřelení daremné a na chybu bylo. Přistoupiti blíže ke zdem bránil příkop hluboký, v němžto ačkoli nebylo vody, však pracné a nebezpečné bylo vojákům do něho se pustiti a zase nahoru na valy, kteríž byli okol zdi, vyléztí, pro množství husitské střelby, kteráž s hradu šla. Štolami tedy podzemními přístup sobě ku příkopům dělali, zanechavše před příkopem něco málo země, ku podobenství dveří, aby lest jejich poznána býti nemohla. To způsobivše, čekali na vítr, kterýžby z lešení na hrad vál; ten když se prudký zdvihl (dne 6. září), vojáci vzavše na se oděni, do štoly vešli; zatím jiní střelbu k zámku pustili a všecka děla pojednou zapálili, aby dým od prachu a ohně na hrad se obrátil. V tomto onino štolu prorazivše do příkopu vskočili, a přistavivše žebříky na valy, outokem je slézti usilovali. Přihodilo se, že toho času Roháč obědval; nemnozí ježto zdi stáhli, okřik učinili; z toho vznikl hřmot, že odevšad obležení běželi k bráně valův. Roháč také, nechav jídla a uchvátiv zbroj, pospíšil z hradu, aby své ochránil. Bili se jednoho času na mnoha místech velmi ukrutně, zvláště kdež Roháč přítomen byl. Mezitím s jiné strany nepřátel valův se zmocnili, a mnohé povraždivše, do hradu se tiskli. Roháč chvátaje navrátiti se k hradu, oskočen jest a jat ve předhradí s šesti svými bojovníky; což když Ptaček bez meškání císaři vědětí dal, ten radostí hned po celé Praze a ve všech kostelích to rozzvoniti kázal. Ještě drželi se Roháčovi lidé na hradě; ale v temnu nočním když počali utíkatí odtud, schytáno jest jich 46 osob, a mezi nimi zejména polský rytíř Výšek Račinský, kněz Martin Prostředek i znamenitý puškař Zelený; po čemž hrad tudíž opanován, zapálen a zbořen jest, věžňové pak

u vítězného hluku do Prahy vedeni. Práví se, že když dne 8. září Roháč v okovech císaři představen byl, volal nahlas, aby mu vyloupili oči, by nemusel se dívat na ohavného sobě panovníka; načež vedli jej a druhý jeho na staroměstskou radnici a zmučili tam nemilosrdně tak, až z něho střeva prý vplynuly. Nazejtří v pondělí 9. září spatřila Praha popravu do té doby nevídanou: udatný vůdce tábořský, někdy pán korouhevný a páně Ptačkův strýc, kázáním císařovým veden jest se všemi 52 spoluvězni svými k šibenici, a oběšen uprostřed nich nejvyšše, o řetěz zlatý, v panské opravě se zlatým pásem, jako pro čestné vyznačení. Avšak takovéto nakládání s muži někdy v národu váženými, kteří válku byli vedli pro své přesvědčení a nikoli pro louež, chybito se dokonce s cílem svým; »i byl o to velmi veliký pláč v lidu za dlouhý čas, a vždycky lidé plakávali, když byla zmínka o tom«, dí starý letopisec.

Z »Dějin národa českého« od Fr. Palackého. (Citována kapitola LII. z »Historie české« od Aenease Syvia.)

«... prosycen jest celý středověký život »kacířstvem«, jež roste všude a u nás koncem 14. století propuká zcela zřejmě i nad povrch středověkých forem života. Husitství jest jen nejdokonalejší, nejsvrchovanější výřezství mravní renesance, hnutí plné svěží síly, jež tvořila mizu celého národního života, až konečně svrhla pouta starší konvence a projevila se v celé své kráse. Náboženské osvobození bylo jen jednou součástí osvobození člověka v tomto hnutí. Celý člověk dočkal se tu své první čistě renesance.»

Zdeněk Nejedlý.

»Vzpomínáme dnes těchto slavných vítězství Tábora. Vzpomínáme, abychom se z nich učili. Chceme čerpatí posilu z těch slavných stránek naší historie, která byla psána krví našich předků. Vždyť i dnes nám hrozí tolik nebezpečí, vždyť i dnes český lid stojí před osudovými zkouškami. Stín kříže znovu dopadl na náš lid i zemi — stín hákového kříže, symbol mezinárodní kontrarevoluce, příznak záhuby, smrti a poroby. A znovu se chystá zrada proti českému lidu. Znovu před našima očima roste panská jednota. Panská jednota pánů našeho století, panská jednota kapitalistů, bankéřů, agrárních velmožů. Jed-

nota českých pánů, kteří se paktují s mezinárodní kontrarevolucí, kteří i dnes jsou ochotni zradit český národ, zradit republiku a spojit se s hákovým křížem a jeho trabanty, aby zachránili svoje statky, svoje panství, svoji třídu . . . Ale prapor Tábora nepadne! My, čeští pracující lidé, rozumíme hlasu svých předků. Dnes, kdy se ocitáme před osudovými zkouškami, učíme se z odkazu Tábora ještě pečlivěji než kdy jindy. Proti všem nebezpečím, proti hrozící cizácké kontrarevoluci, proti zrádné panské jednožě dneška pozvedáme vysoko prapor smělého Tábora. A všem nepřátelům navzdory hrdě prohlášíme: Tábora je náš program! — Nás, chudých českých lidí, nás, českých dělníků a rolníků!«

J a n Š v e r m a r. 1936.

Na přední straně obálky foto.montáž O. Albína.

Na straně č. 4 a 5: M. Aleš: Obléhání Plzně Husity. Vlys na domě
v Kolárově ulici v Plzni.

Na straně 10: M. Aleš: Jan Žižka.

Na straně 12: M. Aleš: Husitský hejtman.

Na straně 14: M. Aleš: »Táborsko« z cyklu »Vlast«.

Alois Jirásek »Jan Roháč«. — Program vydalo Státní divadlo v Ostravě.
Tisk Ostravské tiskárny, n. p., provozovna 02, Ostrava.

Cena 4,50 Kčs.